

OCENA DYREKTORA
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu
gospodarki leśnej w Nadleśnictwie Ruszów
za ubiegły okres gospodarczy 2015 – 2024

Zadania określone przez Ministra Środowiska DLP-I-611-69/32279/15/ŁP z dnia 26 sierpnia 2015 roku na okres gospodarczy 2015 – 2024 wraz z ich wykonaniem przedstawiają się następująco:

- etat miąższociowy użytków rębnych w ilości 282 519 m³ grubizny netto wykonano w około 87%, tj. 245 925,66 m³,
- powierzchniowy etat cięć w użytkowaniu przedrębnym 11 308,98 ha wykonano w około 93%, tj. 10 454,63 ha z szacunkowym pozyskaniem w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania przedrębnego w ilości 518 524* m³ grubizny netto wykonano w około 99%, tj. 515 337,40 m³,
- projektowaną na 1 365,24 ha powierzchnię zalesień i odnowień wykonano w około 69%, tj. 943,95 ha,
- projektowaną na 1 661,90 ha powierzchnię pielęgnowania lasu wykonano w około 117%, tj. 1 948,21 ha.

*Powyższe zestawienie uwzględnia zmiany wynikające ze zgody Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych na zwiększenie szacunkowego pozyskania w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania przedrębnego (Decyzja DGLP nr 166 z dnia 26 września 2023 roku).

1. Stan posiadania

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa Ruszów według stanu na 31 grudnia 2024 roku wyniosła **17 855,2299** ha i zwiększyła się o 16,7496 ha w ciągu 10 lat obowiązywania planu. W Nadleśnictwie Ruszów występują grunty we współwłasności o powierzchni 1,2027 ha.

Powierzchnia Nadleśnictwa Ruszów wzrosła o grunty zakupione na podstawie art. 37 ustawy o lasach oraz przejęte od Wojewody Dolnośląskiego reprezentującego Skarb Państwa. Nadleśnictwo wykonało także zalesienia gruntów porolnych nabytych na

podstawie Zarządzenia nr 79 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 30 grudnia 2021 roku.

Zmniejszenie powierzchni nadleśnictwa o powierzchnię nieleśną i związaną z gospodarką leśną to skutek sprzedaży gruntów wraz ze zbędnymi dla gospodarki leśnej budynkami.

Ogólnie, ubytki powierzchni ze stanu posiadania był niższe niż przejęcia gruntów.

2. Analiza użytkowania

Etat cięć użytków głównych w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Ruzów wraz ze zmianą wynikającą ze zgody na zwiększenie szacunkowego pozyskania w drzewostanach przeznaczonych do użytkowania przedrębego wynosił **801 043** m³ grubizny netto, w tym:

- a) użytki rębne - 282 519 m³ grubizny netto,
- b) użytki przedrębne - 518 524 m³ grubizny netto.

Użytkowanie grubizny ogółem w latach 2015-2024 zrealizowano w wysokości **761 263,06** m³, możliwości określone etatem cięć wykorzystano w około 95%. Ustalona przez Ministra Środowiska oraz Dyrektora Generalnego LP, jako nieprzekraczalna, wielkość pozyskania była więc przestrzegana.

Udział użytków przygodnych w pozyskaniu stanowił około 12%.

- a) Użytkowanie rębne wyniosło łącznie 245 925,66 m³. Etat ten w wymiarze miąższościowym zrealizowano w około 87%, natomiast w wymiarze powierzchniowym w około 98%. Użytkowanie przygodne w użytkach rębnych wyniosło 9 944,28 m³, co stanowi około 4% użytkowania rębego.
- b) Użytkowanie przedrębne wyniosło 515 337,40 m³, tj. około 99% wielkości planowanej w wymiarze miąższościowym. Użytki przygodne w drzewostanach nieplanowanych do cięcia przedrębego wyniosły 80 622,45 m³, i osiągnęły ok 16%. Etat powierzchniowy użytkowania przedrębego, tj. CP-P i trzebieży łącznie, ustalony w wysokości 11 308,98 ha, został wykonany w 93%.

Cięcia sanitarne wyniosły w nadleśnictwie 90 566,73 m³, co stanowi 11,89 % ustalonego etatu miąższościowego grubizny.

3. Analiza zadań z zakresu hodowli lasu

Zadania w zakresie odnowień i zalesień za ubiegłe 10-lecie wynosiły według planu urzędzenia lasu ogółem 1 365,24 ha. Wykonano 943,95 ha, co stanowi 69% planu. Odnowienia na powierzchniach otwartych zrealizowane zostały w ilości 675,40 ha tj. 64% z zaplanowanych. Nie planowano zalesień, jednakże nadleśnictwo zalesiło grunty nieleśne na powierzchni 2,99 ha.

Odnowienia przy rębniach złożonych nadleśnictwo wykonało na powierzchni 224,66 ha, co wobec planowanych 296,34 ha stanowi 76% planu.

Podsadzenia produkcyjne wykonano na powierzchni 9,58 ha pomimo braku zaplanowanych. Dolesienia luk i przerzedzeń zrealizowano na powierzchni 5,46 ha, przy planowanych 0,47 ha.

Zadania z zakresu poprawek i uzupełnień wykonano na powierzchni 25,86 ha, czyli w wymiarze znacznie wyższym niż planowano, tj. 4,53 ha. W expirującym planie urzędzenia lasu nie planowano wprowadzania podszytów.

Czyszczeń wczesnych - CW, wymagały drzewostany na powierzchni 817,36 ha, czyli więcej niż planowano, tj. 666,66 ha. Pielęgnowanie młodników - CP wykonano w 114% (1 130,85 ha).

Zabiegi melioracji agrotechnicznych, zaplanowane na powierzchni 1 358,11, ha, wykonano na 1 191,75 ha, co stanowi 88% planu. W minionym okresie nie planowano nawożenia oraz melioracji wodnych.

Uprawy i młodniki w wieku do 10 lat zajmują w nadleśnictwie powierzchnię 652,99 ha. Powstałe w ubiegłym okresie gospodarczym uprawy na powierzchniach otwartych są najczęściej zgodne (75%) lub częściowo zgodne (25%) z projektowanym składem. Upraw niezgodne z projektowanym składem stwierdzono na powierzchni 2,29 ha. Stopień pokrycia upraw jest również zadowalający, uprawy o pełnym pokryciu (1,0 – 0,9) opisano na powierzchni 535,36 ha, tj. 82%. Upraw przepadłych nie stwierdzono.

W przypadku inwentaryzacji odnowień podokapowych oraz upraw i młodników po rębniach złożonych, to łącznie w nadleśnictwie opisano 678,61 ha takich powierzchni, z przeciętnym stopniem pokrycia (zadrzewienia) wynoszącym 57,5 % i przeciętną jakością hodowlaną określoną na 12.

4. Ocena zadań wynikających z Programu Ochrony Przyrody

Nadleśnictwo Ruszów posiada sporządzony wg stanu na dzień 01.01.2015 r. Program Ochrony Przyrody. Elementem aktualizowanym na bieżąco (co roku) jest inwentaryzacja przyrodnicza. Wykonywana jest ona przez leśniczych na terenie leśnictw i obejmuje głównie roślinność.

Szczególnie cennym gatunkiem występującym na terenie Nadleśnictwa Ruszów jest głuszczyk Tetrao urogallus. W celu odtworzenia populacji tego gatunku na terenach Borów Dolnośląskich Nadleśnictwo Ruszów zdecydowało się na realizację programu restytucji tego gatunku. Kompleksowa ochrona głuszczyków obejmuje szereg różnorodnych działań związanych z polepszeniem warunków życia tych ptaków. Działania Nadleśnictwa to:

- dostosowanie środowiska tak, aby jak najlepiej odpowiadało ich wymaganiom siedliskowym, usuwanie podszytu, eliminacja gatunków inwazyjnych czeremchy amerykańskiej i tawuły kutnerowatej,
- zwiększanie bezpieczeństwa ptaków poprzez minimalizowanie ilości powierzchni grodzonych upraw leśnych,
- zmniejszanie presji drapieżników (ssaki drapieżne), poprzez ich odstrzał redukcyjny oraz odłów w pułapki żywołowne,
- zmniejszenie presji drapieżników szponiastych poprzez ich odłowy w pułapki żywołowne oraz translokację,
- wzbogacanie bazy pokarmowej, dokarmianie w stałych miejscach powoduje, że ptaki czują się bezpiecznie, nie tracą energii i czasu na zdobywanie pokarmu, przez co szybko osiągają docelową wagę i wielkość. Dzięki stałemu dostępowi do pokarmu szybciej aklimatyzują się w miejscach bytowania,
- oprócz działań związanych ze środowiskiem Nadleśnictwo pracuje nad zwiększeniem ich populacji realizując zakup ptaków w Hodowlach Krajowych oraz z krajów skandynawskich.

W 2014 roku Nadleśnictwo Ruszów rozpoczęło realizację programu pt. „Odbudowa populacji cietrzewia w Borach Dolnośląskich”. Pomimo odmiennych wymagań co do środowiska w jakim żyje cietrzew, część zadań prowadzona jest równolegle w odniesieniu do obu gatunków. Jednym z ważnych elementów poprawy siedliska jest odkrzacanie terenów otwartych. Podstawową przyczyną zaniku ostoi cietrzewi są przeobrażenia siedlisk, najczęściej postępujące osuszenie terenu po przeprowadzeniu melioracji odwadniających lub regulacji rzek. Udział Nadleśnictwa w zakrojonym na szeroką skalę

projekcie małej retencji nizinnej był przemyślanym działaniem, ukierunkowanym na wzrost uwilgotnienia terenu.

Ochrona lasu

Występujący szczególnie w latach 2015-2021 deficyt wody powodowany zmniejszającą się ilością opadów atmosferycznych zarówno w okresie zimowym, jak również w trakcie sezonu wegetacyjnego oraz coraz częściej występujące ekstremalne zjawiska pogodowe (huraganowe wiatry, powódzie o zasięgu regionalnym lub lokalnym), przyczyniły się do trwałego osłabienia drzewostanów oraz zachwiania stabilnością ekosystemów leśnych.

W 2016 roku wystąpił okres suszy, skutkiem czego uległo uszkodzeniu 155,98 ha powierzchni leśnej. W 2017 roku na terenie Nadleśnictwa poważne szkody spowodowały dwa orkany „Grzegorz” i „Ksawery” (19,64 ha). W 2022 roku przez orkan „Dudley” uszkodzone zostało 23,58 ha powierzchni leśnej. W 2019 roku był rokiem wzrostu cięć sanitarnych, ze względu na przejście przez leśnictwo Dębówek silnego huraganu. Szkody oszacowano na poziomie około 6 200 m³.

Szkody powodowane przez zwierzynę w Nadleśnictwie Ruszów sprowadzają się do uszkodzenia przez jeleniowate upraw (zgryzanie), młodników i drzewostanów (spałowanie, czemchanie) oraz uszkodzeń przez bobry. W celu ograniczenia rozmiaru szkód powodowanych przez zwierzynę nadleśnictwo podejmuje różnego rodzaju działania, w tym: grodzenie upraw, wykładanie drzew zgryzowych.

Nadleśnictwo Ruszów prowadzi prognozę występowania szkodników pierwotnych poprzez kontrolę występowania brudnicy mniszki z pułapek feromonowych, jesienne poszukiwania szkodników pierwotnych sosny, nadzwyczajne kontrole występowania szkodników pierwotnych sosny zgodnie z wytycznymi ZOL we Wrocławiu, inne kontrole wykonywane zgodnie z wytycznymi podawanymi przez ZOL we Wrocławiu.

Nadleśnictwo prowadzi również monitoring szkodników wtórnych. W latach 2015-2024 monitoring obejmował obserwację pułapek feromonowych na rytownika, kornika drukarza, kornika sześciózębego oraz cetyńce.

Lasy Nadleśnictwa Ruszów wg stanu na dzień 1 stycznia 2015 r. zostały zaliczone do I kategorii zagrożenia pożarowego, z kolei według stanu na 1 stycznia 2025 r. do kategorii II. W siedzibie nadleśnictwa funkcjonuje punkt alarmowo-dyspozycyjny.

5. Wyniki monitoringu skutków oddziaływania ustaleń tego planu na środowisko i obszary Natura 2000

Do planu urządzenia lasu przedmiotowego nadleśnictwa sporządzono prognozę oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000. W konkluzji tego opracowania stwierdzono, że plan urządzenia lasu dla Ruzów nie ma znacząco negatywnego wpływu na środowisko i nie przewiduje realizacji zadań zaliczanych do szczególnie uciążliwych dla środowiska i przedmiotów ochrony.

Na podstawie informacji naczelnika właściwego do spraw urządzania lasu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu w zakresie wykonania monitoringu dotyczącego skutków realizacji planu na środowisko i obszary Natura 2000 zgodnie z ustaleniami przyjętymi w prognozie oddziaływania na środowisko tego planu, nie stwierdzono negatywnych skutków oddziaływania ustaleń planu na środowisko i obszary Natura 2000.

6. Wnioski

Uwzględniając zaprezentowane powyżej informacje, stwierdzam, że prowadzona w ubiegłym okresie gospodarka leśna w Nadleśnictwie Ruzów przyniosła pozytywne efekty. Wykonano obligatoryjne i kierunkowe zadania określone w poprzednim planie urządzenia lasu. Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa Ruzów wzrosła o ponad 16 ha, osiągając na koniec dziesięciolecia 17 855,2299 ha. Zasoby drewna zwiększyły się i osiągnęły wielkość około 4,1 mln m³. Zwiększyła się także zasobność z 224 m³/ha do 251 m³/ha.

Przeciętny wiek drzewostanów zwiększył się z 55 do 59 lat. Analizując istniejące i pożądane relacje pomiędzy przeciętnym wiekiem drzewostanów Nadleśnictwa Ruzów, a połową orientacyjnego średniego wieku rębności drzewostanów stwierdzono odstępstwo od pożądanego stanu (10 lat).

Główne zmiany w strukturze według gatunków rzeczywistych są następujące:

- wzrosła powierzchnia drzewostanów dębowych o 72,97 ha z 288,30 ha w roku 2015 do 361,27 obecnie;
- zauważalne jest zmniejszanie się areалу zajmowanego przez brzozę, w mijającym dziesięcioleciu o 151,41 ha z 997,24 w 2015 roku do 845,83 ha obecnie.

Pozostałe z zmiany w udziale powierzchniowym wg rzeczywistych gatunków są niewielkie.

Biorąc pod uwagę wszystkie czynniki wpływające na prowadzoną w minionym okresie gospodarkę, jej ogólną ocenę należy uznać za **pozytywną**.

Z upoważnienia Dyrektora
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
we Wrocławiu
Robert Szlachetka
Zastępca Dyrektora ds. Gospodarki Leśnej
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/